

ACC. N:R. M. 6510:1-27
Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Häraden: Uppvidinge & Åmålshärad. Adress: Turåkra, "Kråksmåla.
Sockenmar: Ålgult & Kråksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdatter.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800 i Ålgultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L. 26. F. 25.

Uppteckningen berör julberäd.

Vol. 1.

Sidor 1. - 22.

5. Blad Teckningar.

Obs! Om den gamla, goda, sagoberättelsen
behöves jag ej vidare orda. Hennes uttåg
är hälsad F. L. - Likt som i föregående Ber jag
på meddela tillika med åtskilligt, som jag
sett i Berörda ämne.!" C-V--g.

ACC. N:R. M. 6510:1-27
Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härader: Uppvidinge & Kaulbädd. Adress: Furåkra, "Kråksmåla"
Socken namn: Ålgö och Kråksmåla. Berättat av: Suzanna Erlandi, dotter, nu f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Och! Den tid, då man vid julen, hos oss (!)
hade flera och finare brödsorter än i var-
daglag ligger nu 50 år och mera därtill bort-
om oss. Sedan kvarnarna tillverkar flera sor-
ters "Fäktmjöl" kan man ej tala om de gamm-
malpida bröden (varken i helg eller söcken).
Sedan att till jul hava flera brödsorter
är bortlagt hos oss, men jag håller mig
helt till gamla tiden, ty Lästans prägar sam-
manfalla därmed. Och i detta fallet
läter jag företrädesvis min morfar o-
van skrivna sagoberättelserna tala, Och
vi giva noga akt på hennes utsagor, ty
som "Håll en att lita på", vad våra ord
beträffar.

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *Evel Viking,*
 Häraden: *Uppvidinge & Ålandbörd;* Adress: *Furåkra, "Kråksmåla."*
 Socken: *var: Ålgultö Kråksmåla.* Berättat av: *Susanna Örlandsdotter, m.f.*
 Uppteckningsår: *1940.* Född år *1880.* i *Ålgults socken.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.) I gammal tid vora våra vardagsbröd (2.
 mestadels runda. Brödet hade inget hål i
 kakan. Ett sådant bröd hette "Vardagslimpa" och
 borde väga cirka "4 skålpund," och hålla "i snöt"
 runt om 82.-85. centimeter, alltså varierade stor-
 leken något. Mjölet till dessa bröd var i gode
 år $\frac{1}{3}$ korn och $\frac{2}{3}$ råg, som "sammaltes" (ej rik-
 fader.) Obs! (Bröd i nödår bör bli en särskild lista.)
 Det fröddes i hämligen varmt vatten (segsnad
 ej varmare än man kunde hålla fingret där-
 i), så jästades det med en blandning av Brygg-
 jäst o. s. h. "Messammarjäst," som tillagades för
 hela året av "Saggen som drog" med sammar-
 natten och där till mjöl, jag råg mormor göra på.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *Carl Viking.*
 Häraden: *Uppvidinge ö Naudbörd.* Adress: *Furåkra, "Kråksmåla."*
 Socken: *mar: Håghult ö Kråksmåla.* Berättat av: *Susanna Erlandsdotter, m.f.*
 Uppteckningsår: *1940.* Född år *1800.* i *Håghult socken.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I "degspadet" upplöstes en hand full kak- (3.
 salt. Deigen fick jästa i 12 timmar i det över-
 läckta "bejtröjet." Brödet gräddades i stor ugn
 av ler och gråsten. Nu en skäppa såd bruka-
 de bakas 9. runda kakor. Obs! Men så före-
 kom sparsamt avlång bröd om 2. skäppor
 vikt, sådant bröd hette "Lev." Sam vora av
 samma deg, som den runda. Se teckning
 N:1. A. B! Obs! När vi se på vardagsbröden
 å teckning N:1. så se vi att bröden å "Överskott-
 pan" äro utsmuckade. Hårfill användes dels
 en s.k. "Nagg" av järntråd, se teckning N:1. C.
 även en s.k. "krusell" varmed t. ex. Leven är smy-
 kad, "krusell" var ett murrande mässinghjul,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6510:1-27

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Häraden: Uppvidinge ö Handbörds. Address: Furåkra, "Kråksmåla."
 Sockenmar: Ålgult ö Kråksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdotter, m.f.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgultssocken.

4
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

se teckning N:R. 1. 8. Att man haft vardags (4.
 eller helgdagsbröd i vidskepligt syfte veta vi
 ej; men att man sökte skydda brödet från
 anda makters inflytelser det är "Revisat." Vi
 se brödet N:R. 1. 8. Där se vi följande hålöga som
 gjorts med "Naggen" i kakau innan han gräs-
 dades. Hålen äro ej blott till för Prydnad
 eller för att limpan skall bättre gräddas. Hå-
 len s. och s. gruppvis symbolisera "Kristi
 fem H. sår" och "Proddes skydda för" anda
 makters inflytelser." Likaså ser vi Brödet
 N:R. 1. 13. Det är "Krusat korvis." Obs! Att, som var
 "Korsat", prodde fäderna vara skyddat för
 allt vad "Oknytt" hette, sålde även brödet.

ACC. N:R. M. 6510:1-27

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härader: Alpvidinge & Handbörge.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla."

Socken: mar: Ålgåll & Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Östlundsdotter m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Ålgålls socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.) Obs! Numera bakas ej i hemmen någ. (5.
 ra särskilda brödkarter till jul i våra or-
 ter. Vad som "Lista L. U. F. 25." efterfrågar för
 mig oeffergivligt till hemmen i våra orter
 för 50. år tillbaka och ännu längre bort. I
 kommande skall jag mycket utförlig uppteckna
 om de bröd, som till jul bakades
 i mitt barndomshem och kringliggande orter
 i Ålgåll & Kråksmåla socknar; ja, skall re-
 lagöra hur det var även i min mormorsnys-
 lam med julbröden. Mina föräldrar voro. Rantse.
 Erik Jönsson, Född den 28/1 1822. i Björkebo, Ålgålls-
 socken, Kronobergs Län. Söd i Krokshult samma-
 städer den 27/10 1889. — Min moder Johanna so-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6510:1-37

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Häraden: Äppvidinge & Handbörds. Adress: Furåkra, 2 Kråksmåla.
 Socken: Älgshult & Kråksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdatter, vif.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Älgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

phia Erlandsdatter, Född i Hageskrua den 2/2 (C)
 1842. i Älgshults socken, kronobergslän. Hon var yngst
 bland 7 syskon. Söd 1912. i Krokshult sammanställe.
 Byn Krokshult är belägen i Älgshults sockens
 södra del, men Hageskrua, där mormor och
 min mor vara födda, är beläget i socknens
 norra del. — Obs! Förut som redan uppteck-
 nade vardagsbröd, varav bakades till jul
 mycket (även åt de som tillagde bröd till jul), så ba-
 kades 2 ugvar (18 limpor) s.k. "Furlimpa" och väg-
 ra. "Levar". Mejölet var helt sammalat råmjöl
 sådets ej blandat. Man "Plyftade" degen. d.v.s.
 hällde kokande vatten på mjölet och rörde, och
 arbetade degen mycket, så inblandades krummin

ACC. N:R. M. 6510:1-27Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Vikberg,Härader: Uppvidinge & Ålandhörd.Adress: Turåkra, "Kråksmåla."Socker: mar: Ålgåll & Kråksmåla.Berättat av: Susanna Erlantdotter, an f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Ålgållssocken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

och litet salt, men degen "jästades" i statuber.
 fick stå i troget nerskäljd 12 timmar & sötma.
 Sedan jästades degen och fick jäsa i 12 tim-
 mar; och brö precis som vardagsbrödet be-
 kades därav, med samma prydnader på
 ytan. Men när "surlimporna" vara tagna
 ur ugnen, så hade man en pensel "öbe-
 strök" men de vara varma med Embärtsi-
 rup." I. v. s. Sekant från krossade embär, och
 hade dekokten fått koka, så den var tjock
 som tunner sirup. Så var det i mitt
 barn danshem och i våra orker för minst
 50 år sedan. Det penslade brödet fick en söt,
 mörkbrun, varkest glänsande yta

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6510:1-37

Landskap: Småland. Upptecknat av: Earl Vihing
 Häraden: Elfvärdsinge ö. Kaulbörds. Adress: Furåkra, "Kråksmåla."
 Socknar: Ålgård ö. Kråksmåla. Berättat av: Susanna Islandsdotter m. f.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1900. i Ålgårdsköken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nästa julbröd hette "vörtlimpa." Som vara (8.
 runta och lika stora och lika smyckade,
 som föregående bröd. Men till "Vörtlimpa"
 (mycket god) användes handriktad rågmjöl
 fy man hade ej så rikttverk vid våra vatten-
 kvarnar. "Sjögspadet" var en blandning av
 hälften maltvört och hälften embärsvört,
 därtill kummin och litet salt. "Vörtlimpa" för-
 förs förövrigt i allt precis som vid tillred-
 ning av "Kurlimpa." Även samma pensling
 med Embärsirup. Men av "Vörtlimpedeg" baka-
 des även ett bröd, som sades hava väldigt
 äldriga anor. Varje bröd vägde väl 1. skåpund.
 Seto hette "Julakuse." Och var smyckat med

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHäraden: Uppvidinge ö Handbörds. Adress: Furåkra, "Kriksmåla.Socken/nari: Ålgölet ö Kriksmåla. Berättat av: Ansamma Örlandsätter, m. f.Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgölets socken.

"Krusell i kors." som leven å teckning n: 1. B. 14. (9.
res. "Julakrus" se teckning n: 2. C. 1. Milt i "Krus-
set" vi kusen lades ett torikat sviskan eller ett
skalats torikat, sött påsall.

Obs! Så ha vi till de gamla julbröden även
s. s. k. "Hävelbrödet." Det var limpor runda av
samma storlek, som föregående, men "Krusell i
kors", se teckning n: 2. F. Mjölet var handsik-
lat (hos oss kette handsävat) rågmjöl. "Segga-
det" var handskummad mjölk, som ej fick va-
ra äldre än den "höl & varma." Så var det
litet salt i degen och kokade, smält hackade
"Pannerauskal." s. v. s. Mjelsiuskal. Brödet
vart ej "Lyftat"; ty degen jästades när mjö-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.6510.1-27Landskap: Småland.Upptecknat av: Eerb Viking,Härader: Eppvidinge & Haulbörd. Adress: Furåkra, "Kråksmåla."Socken/nar: Ålgult & Kråksmåla. Berättat av: Susanna Elandsdotter, upf.Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgultssocken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

let vart utbröjt. "Lävebräd" penslades ej med (10.
 "konbärssirup." Obs! Nu "Lävebrädsdeg" bakades
 i åldrig tid många besynnerliga bräd till jul,
 däribland "Julärs." Se teckning N:o 2. 9. Det var
 något mindre än "Julakusen." "Julakusen" har
 "Levt opp igen" hos oss, men som ett litet vetebröd
 om 8 centimeter stort. I mitten (krysset) lägges
 ett litet russin utan kärnor.) Unge flickor
 från skolhålskursen i Kråksmåla bakade
 "Julakuse" till risttiden jul, som vara stolta
 åt sitt "nya bräd," men visste ej dess namn,
 men jag kunde för dem antaga, att brödet
 hette "Julakuse" och att det förkammit av
 "Lävebrädsdeg" hos oss för cirka 200 år tillbaka.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 6510:1-27

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Häraden: Uppvidinge & Tranbörds. Adress: Furåkra, 2^a Kråksmåla.
 Sockenmar: Ålgö och Kråksmåla. Berättat av: Susanna Östlandsdotter, m. f.
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1800 i Ålgöhusbacken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När vi se teckning n° 3, så finna vi där (11.
 6. styck figurer i miniatyr av julbräde be-
 skade av s. k. "Frävebrödsdeg." Dessa figurer
 hette med gemensamt namn "Julaher-
 skap." Min mormor bakade sådana åt
 min bror och mig till jul; så dessa bräd
 vara endast för barn. Det var så i byggar-
 na runt om oss för cirka 55 år sedan.
 "Julaherskap" ställdes upp i fönstren vid
 jul i varje hem där som fanns barn. Brö-
 den skulle stå orörda till "Julafardan"
 (13de dag jul) var över. Så fingo vi äta dem
 men den var då så hårda att "Man kun-
 nat slå ihjäl sin nästa med brädet." Lär-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 6510:1-27Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härader: Uppvidinge & Hansbo.Adress: Turåkra, KräkumälaSocken: nar: Ålgö Kräkumäla.Berättat av: Susanne Erlausdatter, m.f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1900. i Ålgö socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skilt var "Toppén" av stor betydelse. Han (h.)
 hade röda strek- (Tjädre) av näm röd färg.
 Se teckning nr 3. M! Obs! I de gamle fäderna
 trodde, att "Röd Toppé" var lyckabringande
 och kunde skrämma bort Öknytt & Pjäski "S. & A."
 Spöke. detta oavsett om det var en levande
 eller död toppé. Jag vet absolut att
 mormor sade det. och flera gamla pillika.
 Att icke julbröd, t.ex. Toppén den röda, var
 blott en leksak för barn, därpå finnes bevis.
 Att baka sådant "julherkap" åt barnen
 går långt, långt tillbaka i tiden. Det varken
 kan eller bör motsägas. Ögan, näsa, mun
 och knappar i kläderna vora på "Jul-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6510:1-27
 Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Häraden: Uppvidinge ö Boanabörd. Adress: Furåkra, "Kråksmåla.
 Sockenmar: Ålgult ö Kråksmåla. Berättat av: Susanna Eklandsdotter m.f.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1900. i Ålgultssocken.

herrska" av större eller mindre peppar. (13.
 sam tycktes in i figuren innan den gräd-
 dades. (Frågas) Om flickor i nupidlärt ba-
 ka figurer från Skolkök eller tidningar.
 Ja, något förekommer. Se göra sig till jul
 en stuga av pepparkaksdeg och hätta
 den på julleordet och så lägges naturlig
 stenskossa runt stugan och grankvistar
 på mossan. Sen hava dam små "Mått" av
 bleckplåt och därmed taga dam ur tunn
 pepparkaksdeg små figurer, t.ex. "bombar, grisar,
 hjortar m.m. Sam äro ej större än Fig. i teck-
 ning m. s. men hava ej ögan o. d. Sessa små
 pepparkaksfigurer ingå i kaffebrädet till jul.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6510:1-27Landskap: Småland.Upptecknat av: Earl Viking,Härader: Elfvärdsö Handbörd.Adress: Furåkra, "Kråksmåla."Socker: mar: Hghult ö Kråksmåla.Berättat av: Susanna Erlandsdatter, m. f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Hghultsbocken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vid andra fester än jul förekom ej ^(14.)
sådana bröd hos oss. Obs! Nämnas bör, det
var i gammal tid sed hos oss, att vid bjöd-
ningar t. ex. Bröllop & begravning hade med
sig s. k. "Förning." här i ingick en stor "vört-
limpa" och en stor "hövclimpa." Var det till
Bröllop, skulle limporna vara vackert ljus-
brunt gräddade, cymbol av glädje, men till
begravning skulle de vara hårt mörk-
bruna, cymbol av sorg.

Obs! Vid tiden mellan 1850-1860. så började man
på köpa vetemjöl till Landet från städer-
na. Så började man även från städerna
till jul på köpa "Julakerrskap" bakat av ve-

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland.Upptecknat av: Esel Viking,Härader: Uppvidinge & Haulbörd. Adress: Furåkra, "Präksmåla."Socker: Ålgöhet & Präksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdotter.Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgöhetsocken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lemjöl. Dessa bröd vora fina och Bättre (15.
 färdigade än de vrida, som bakades i hem-
 men, men det berymmeliga var att de hem-
 bakade "Julherren" brödde länge kon-
 kurrensen, men sedan 1900. minnes jag ej
 dessa bröd varken från Hemmen eller
 Städerna. Min mormor mindes då det ej
 fanns vetebröd "Te & kala om i stån, & fanns
 då på nst enstaka ställe, så va då inte te
 för allmojefolk." Jag hänvisar till teck-
 ning nr 4. Den visar en "jularyttare och en
 julaherre av vete." som kostade då jag var
 barn 25 öre stycket. "Oh, då ville te om en
 bonne hade råd kosta på sia barnungar

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6510:1-27Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härader: Uppvidinge & Handbreds. Adress: Turåkra, "Kråksmåla.Socken: Ålgöls & Kråksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdotter, enb.Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgöls socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sådana rariteter, & fick en unge ett på (16.
dant bö, 18 hujade & skrek di andre, hette
det, till dam junga var ritt-
De sista "Vetebräds-käringar", som gingo
omkring och sålde vetebröd från stän
i våra arter voro "Vetebräds- Johanna
från torpet Besrefälle", i Kråksmåla socken
och så "Mammes- Hava" från Kranfors
i Ålgöls socken. Handlarna köpte hem
vetebröd & julakerrskap & sålde i handels-
bodarna (= Rffärerna.) Handlarnas fruar
bakade vetebröd och sålde, och snart lär-
de sig våra allmogekvinnor baka vetebröd
för hushållsbehov. De gamla sederna i bröd-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 6510:1-27

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härader: Elfsvidinge & Handbo.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken nr: Ålgshult & Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Örlandsdotter, m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Ålgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

väg försvann med 1900-talet början, så nu (17.
på minst 40 års tid har de gamla julbröden
varit bannlysta från våra arker. -

3) Nu det upptecknade framgår tydligt att
i gammal tid bakades mycket bröd till jul
i våra bandgårdar. De finare brödsorterna
såsom "Vörtlimpa" och "Lävebrödslimpa" bor-
de räcka från jul t.o.m. "Tjujjenada = knut"
=(20de dag jul.) Därefter "Vistag vardagsbrö-
det, men en ambänksam Bandmora bor-
de gämma en "Vörtlimpa och litet av den
stora julosten, så ha kunna bjä rätt hus-
folk, på julbrö & julest ve Vårfrut = (25te mars.)
Vörtlimpan gick bäst förvara om man "Lad

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6510:1-27

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Häraden: Leppvidinge & Färbörs. Adress: Fulåkra, "Kråkmåla."
 Socken nr.: Ålgö och Kråkmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdotter, nu f.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1800 i Ålgö och Kråkmåla.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den i ett rent linne "8 sen grävde ner ha- (18.
 kan i en råkunge i Kåaboa" så gjorde
 mor med något bröd, som han om vint-
 ren ville förvara en längre tid, och grann-
 kvinnorna gjorde sammakodet. Det gra-
 va s.k. Vardagsbrödet borde julabaken räcka
 till "Ryndelsmässan" (6 veckor efter jul.) Obs!
 Sen stora mängden (70-75.) limpor av julbröd
 förvarades i regel på "mellakammaren" över
 köket, således en trappa upp, man breddade
 ett par täcken på golvet, så sattes lim-
 porna åkant intill varandra i en stor
 rende, sen höjdes hela brödhögen med
 ett par "Färskingspölar" 18 brädet ej frös

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 6510:1-27Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Häraden: Uppvidinge & Husböds.Adress: Furåkra, ^{nr} Krikstula.Sockenar: Fjälhult & Krikstula.Berättat av: Susanne Eklanddotter, m.f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Fjälhults socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.) Hos oss skulle ej något bröd gämmas tid¹⁹ värsadden; men när jag vistades som rallare vid Nymäsbanan, så vet jag bänder i Ösma och Östra Hanninge socknar (Ligga å Södertörn länmland); som gämda ett fint bröd, som hette "Fäkaka". Det var en stor, fin, vit, "Fävelimpa". Den hade som en kran av blad runt om över, kranen var givetvis av samma, som kakan. Det hela var på översidan smord med äggula. Obs! Färskillt berättar jag sådana "Fäkaka" vintern 1901. Så jag badde hos en bonde "Per Olavsson" i byn Lillgryt i Ösma socken. "Fäkakan" = (Limpa) se teckning nr 5. P! När den baktes prä-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 6510:1-27Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikbergHärader: Uppvidinge ö Kaulbörds.Adress: Turåkra, "Kråksmåla."Socker: mar: Ålgult ö Kråksmåla.Berättat av: Susanne Erlander-Sotter, en f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Ålgultsmoeken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gade jag ej om, men banden så att "På kus- (20.
folk hå hästar skulle smaka kakan, då rid-
den börjete."

5.) Min mormor = (sagoberätterskan) bruka-
de ibland baka in fläskivor i en Brädk-
ka och grädda den tillsammans med övrigt
Bräd i stora bakugnen. En sådan kaka
kallade mormor för "Ett ugnstroll" och åt den
var^{en} 8 ugnstrollet smakade rätt gott det kan
jag intyga, men kan gjorde ibland även
ett "Pannstroll." En vanlig stekpanna smordes
invändigt med smenfett. Den gjordes en deg
av hamsiktat korumjöl och mjölk och tunn
fläskstivor lades i den asprade degen, som

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6510:1-27Landskap: Småland.Häraden: Uppvidinge ö Hälsjöbörds.Socken: mar: Ålgö i Kråksmåla.Uppteckningsår: 1940.Upptecknat av: Carl VikingAdress: Furåkra, "Kråksmåla."Berättat av: Susanna Örtlandsdotter.Född år 1800. i Ålgö i Kråksmåla.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lades i stekpannan. Den lades ett lock på pannan, som sattes opp i gläderna. "Pannetrollet" vändes en gång med en bred kniv, så pögllet gräddade lika på båda sidor. Det var till limganmjölk och vart bättre i smak än "regnetrollet." När min mormor gräddar sitt "Pannetroll," se teckning n: 5. 2. Motiv från mitt barndomshem Kråksmåla i Ålgö socken.

6.) I min barndom fingo ej barnen "julahöj," vi fingo förut åmtalade "julaherskap" och där till äpplen och nötter. Obs! Men i min mormors barndom fingo alla familjens folk var sin "julahöj" Husfädrens var

ACC. N.R. M. 6510:1-27Landskap: Småland.Upptecknat av: Earl VikingHärader: Elepvidinge ö Handbörds.Adress: Furåkra, "Kråksmåla.Socken: Ålgult ö Kråksmåla.Berättat av: Susanna Erlandsdotter.Uppteckningsår: 1940.Född år 1880. i Ålgultssocken.

Störst och hade sin plats längst till (22.
höger på julbordet. Särnäst husmodrens, på
barnens och sist tjänstefolket. Högarna be-
stods av 1. vardagsbröd, en rurlimpa, en vört-
limpa, 1. sävebröd, 1. gylacross och en julakuss.
bröden stapplades upp på varandra och överst
gylakussen, därtill färga dam var sitt ljus,
samt äplen och nötter. Av äpplena och
nötterna fick man äta redan juldagen, men
brödet skulle ligga orört till över 13de dag jul.
Överst i husfadren julhög brände "Frids-
duvan" bakad av vetemjöl med 1. vetekorn
i målbet. För att få vetemjöl till duvan fick man
dra "Pinan" = (Liten handkvarn) 18 en hönne stupa."

Skriv endast på denna sida! Glöm inte morarna.

ACC. N:R. M. 6510:1-27

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Earl Viking,

Häraden: Uppvidinge ö Lundbörd.

Adress: Furåkra, "Kräksnåla."

Socken: mar: Ålgåll ö Kräksnåla.

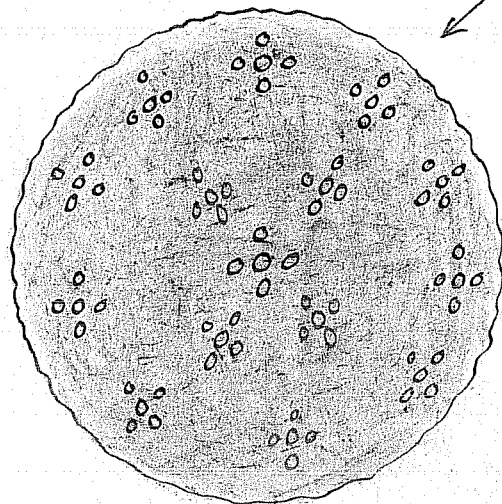
Berättat av: Susanna Erlandsdotter, en.f.

Uppteckningsår: 1940.

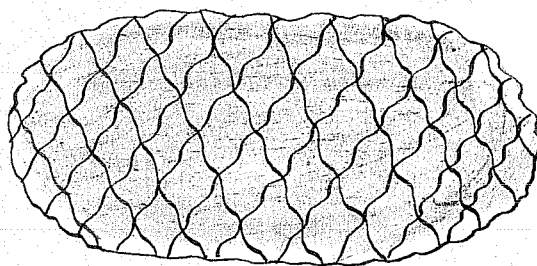
Född år 1800. i Ålgålls socken.

23
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

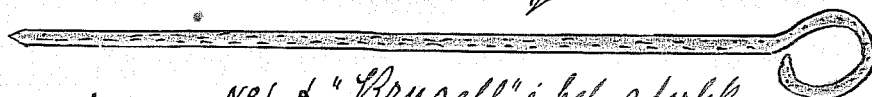
Nº 1. A. "Vardaglimpa."

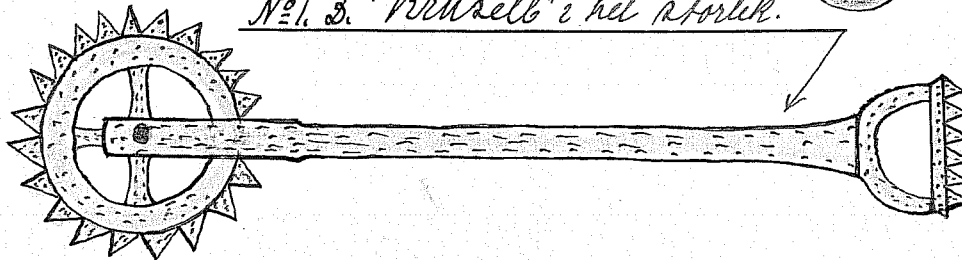
Nº 1. B. "Lev" vardagsbröd."

Nº 1. C. "Nagg" i 1/2 storlek.

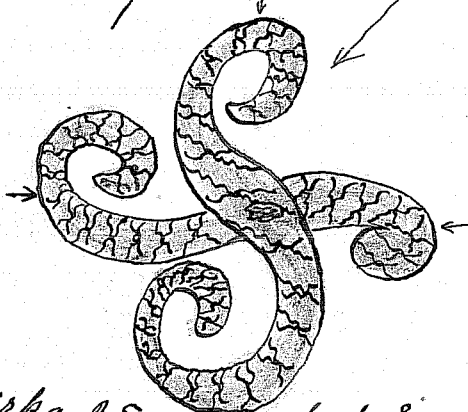
Nº 1. D. "Brusell" i hel storlek.

Skriv endast på denna sida!

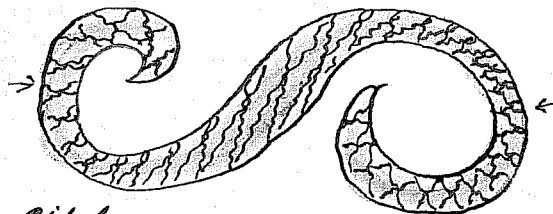
ACC. N:R. M. 6570.1-27Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härader: Uppvidinge & Kaudbörd.Adress: Furåkra, "Kråksmåla."Socken: Kghult & Kråksmåla.Berättat av: Susanna Örtlandsdotter.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Kghultssocken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N:o 2. G. "Julakusse."

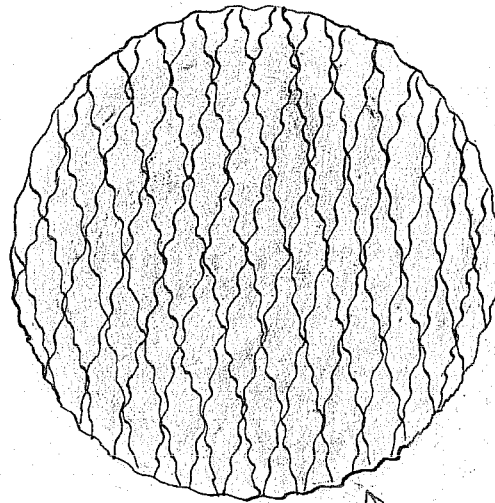

cirka 25 centimeter prän

N:o 2. F. "Julebräd."

cirka 20 centimeter stort.

N:o 2. F. "Julebräd."

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 6510:1-27

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härader: Uppvidinge ö Kaulbörd:

Adress: Juråkra, Kråksmåla.

Socken: mar: Högby ö Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Eklundsdatter, m.f.

Uppteckningsår: 1940.

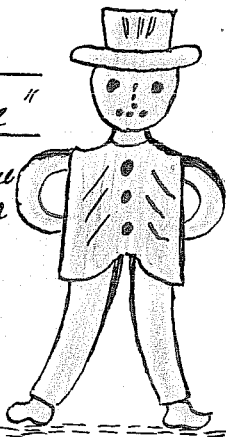
Född år 1800. i Högby socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N° 3. G.

"Julakerre"

Cirka 12-15
18 centimeter
Läng.

N° 3. Y.

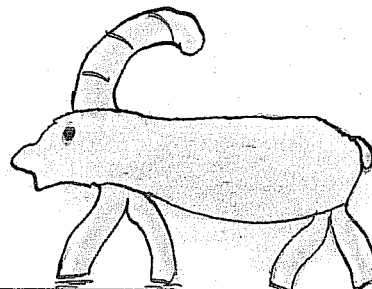
"Julapru."

Cirka 10-15
centimeter
Läng.

N° 3. Y. "Julabock."

Cirka 15 centimeter. ✓

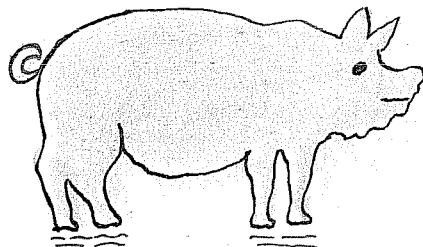
N° 3. K. "Julabagge."

Cirka 12 cen-
timeter Läng.

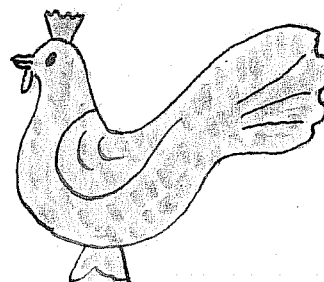
N° 3. L. "Julaso."

Cirka 15-18 centimeter
Läng.

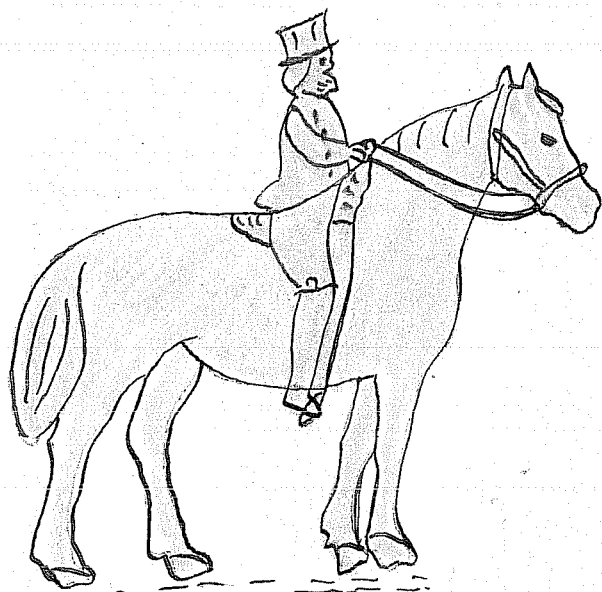

N° 3. K. "Julapöppe."

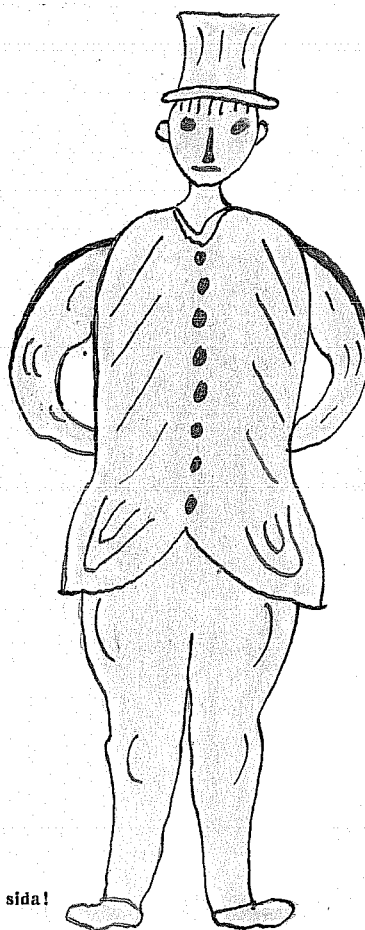
10-12 centimeter Läng.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6510:1-27Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härader: Uppvidinge & Ånundbygd.Adress: Furåkra, "Kråksmåla."Socken: Ålgård & Kråksmåla.Berättat av: Susanna Örlandsdotter, m.f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1900. i Ålgård socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVN:O. "Julaherre"

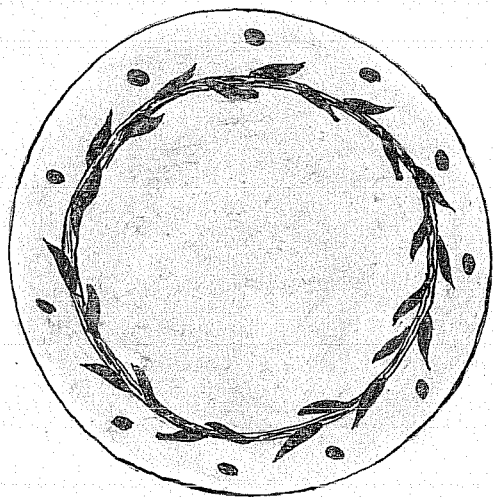
N:O 4. N. "Jularyttare" cirka 20.
centimeter hög, av vete, Bakad i
Kalmar. Gåldes av "Vete-
bröds-Johanna från Bescäl-
le", Kråksmåla socken.

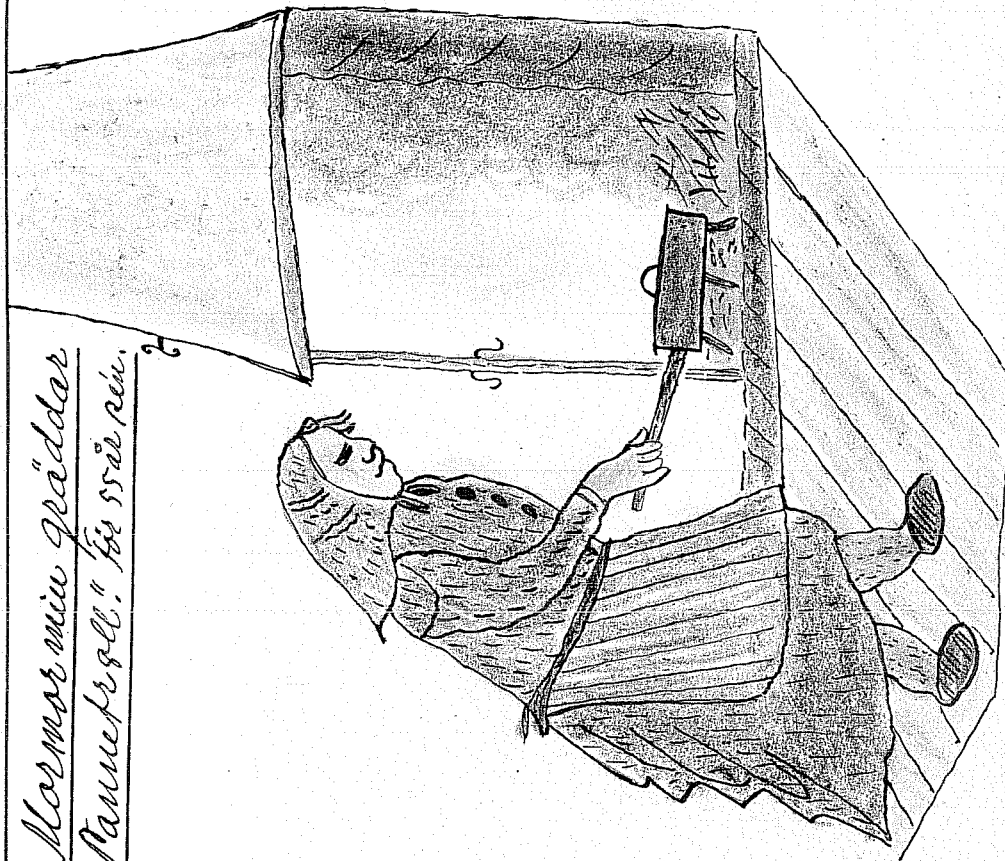
Cirka 15. centimeter hög, såldes även
av "Vetebröds-Johanna", och var
Bakad i Kalmar.

Skriv endast på denna sida!

nr 5. P. "Påkaka" från Ö-
ma racken, Södermanland.
Redd för cirka 40-år sedan.

nr 5. L. Marmor min gräddar
rätt "Pannebröd." För 55 år sedan.

nr 6510: 1-27

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV